

Ιερές Πανορθόδοξες Παρακαταθήκες του Χαλκηδόνος Μελίτωνος

- Το Πανορθόδοξο Ενοποιητικό Πνεύμα του Χαλκηδόνος Μελίτωνος στην Αγία και Μεγάλη εν Κρήτη Σύνοδο της Ορθοδοξίας
- Μνημειώδη Ιστορικά Κείμενα του αοιδίμου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος (1913-1989) κατά την Α΄ Προσυνοδική Πανορθόδοξη Διάσκεψη στο Πατριαρχικό Κέντρο εν Σαμπεζύ της Γενεύης (1976)

Ως άλλος «Κυρηναίος της Εκκλησίας» ο αοίδιμος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίτων (1913-1989) ήρε τον Σταυρό του ευθυνοφόρου και πολυμύχθου διορθόξου διακονήματος της προετοιμασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδοξίας. Είναι γεγονός καταγεγραμμένο ιστορικώς και αψευδώς ότι, εάν οι αοίδιμοι και μεγαλόπνοοι οραματιστές Οικουμενικοί Πατριάρχες Ιωακείμ ο Γ΄ (+1912) και Αθηναγόρας ο Α΄ (+1972) έσπειραν τον σπόρο για την Πανορθόδοξη Ενότητα και συνέλαβαν το όραμα της συγκλήσεως μετά από αιώνες μίας Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ο σοφός και συνετός αοίδιμος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίτων, ο κορυφαίος Ιεράρχης του Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Πατριαρχείου με το γνήσιο και ανόθευτο εκκλησιαστικό φρόνημα και ήθος, το οποίο τόσο πολύ λείπει στη σύγχρονη εποχή, υπήρξε ο απaráμιλλος διάκονος του οράματος αυτού και ο ακατάβλητος υπέρμαχος της Πανορθόδοξου Ενότητος, η οποία μέχρι και σήμερα αποτελεί «έργοις και ουχί μόνον λόγοις» και φυσικά από όλους το «ανυποκρίτως μέγα ζητούμενο» λόγω της πειρασμικής εξάρσεως, αφενός μεν του «μεταστατικού τύφου», αυτού του «καρκινώματος» της αντιευαγγελικής και αντιεκκλησιολογικής αιρέσεως του διχαστικού εθνοφυλετισμού, ο οποίος γεννά και τον «εκκλησιαστικό επαρχιωτισμό», ήτοι τον αυτάρεσκο τοπικισμό και απομονωτισμό εντός της Εκκλησίας, αφετέρου δε του «εκκλησιαστικού ιμπεριαλισμού» ένεκα της «ματαιοδόξου τυραννίας» και του «μεγάλου πειρασμού» του «πολυαριθμού ή πολυπληθούς» ποιμνίου, όπως δυστυχώς συμβαίνει στην περίπτωση του πέμπτου τη τάξει εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία Πατριαρχείου της Μόσχας. Αυτός είναι ο «μεγάλος πειρασμός» των αριθμών, ο οποίος γεννά και τον «αριθμητικό Ηγεμονισμό», που όμως είναι παντελώς ξένος προς το «είναι» και την «ταυτότητα» της Ορθοδόξου Εκκλησίας, όπου δεν νοούνται ούτε και συγχωρούνται «παποκαισαρικά σύνδρομα» με βάση το μωροφιλόδοξο κοσμικό κριτήριο που σχετίζεται με το «πολυπληθές» ή «πολύαριθμον». Η Ορθοδοξία δεν υπήρξε ποτέ και δεν είναι ζήτημα «αριθμητικής», και γι' αυτό ο «αριθμοκράτης» πειρασμός και λογισμός ενίων καταρρίπτεται και καταλύεται από το «είναι» και την «ταυτότητα» της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Ο αοίδιμος Χαλκηδόνος Μελίτων μακράν εθνοφυλετικών εμμονών και παποκαισαρικών συνδρομών ηνάλωσε την όλη ύπαρξή του κατά τις τέσσερις Πανορθόδοξες Διασκέψεις (1961-1968) προκειμένου να επιτευχθεί το «Consensus Patrum» χάριν της Πανορθόδοξου Ενότητος και της μελλούσης να συνέλθει Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, η οποία εν έτει σωτηρίω 2016 είναι πλέον εκκλησιαστικό γεγονός και πραγματικότητα, εμπειρία και κοινωνία εν Αγίω Πνεύματι ελευθέρων προσώπων επί το αυτό με κεφαλή τον Χριστό ως «Σώμα Χριστού» σε «ευχαριστιακή Συνοδική Σύναξη» και όχι «απλή συνάντηση» εν Χριστώ αδελφών, όπως την χαρακτηρίζει αυθαίρετως και «αφ' υψηλού» ο Άγιος Μόσχας κατά το έσχατον γράμμα του προς τους μετέχοντες Προκαθημέ-

νους των κατά τόπους Αγιωτάτων Ορθοδόξων Εκκλησιών. Η Αγία και Μεγάλη εν Κρήτη Σύνοδος της Ορθοδοξίας, όπως συνέβη στον ρου της ιστορίας της Εκκλησίας και σε πολλές άλλες Συνόδους, έχει και τις απουσίες της, αλλά το γεγονός τούτο ουδόλως απομειώνει το κύρος των Πανορθόδοξου διαστάσεως και σημασίας αποφάσεών της. Είναι η πρώτη Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδοξίας μετά από αιώνες και χάριτι Θεού θα επακολουθήσουν και άλλες. Δεν θα πρέπει όμως να λησμονείται ποτέ ότι στο διάβα των αιώνων υπάρχει πάντοτε και η «Πέμπτη Φάλαγγα» -και δεν εννοώ βέβαια την πέμπτη θέση στα «Δίπτυχα» της Ορθόδοξου Εκκλησίας- που μάχεται να ακυρώσει παν έργο αγαθό και σωτήριο ακόμη και εντός της Εκκλησίας. Κάποτε, βέβαια, καταπίπτει το «προσωπείον» της «Πέμπτης Φάλαγγος» και αποκαλύπτεται το αληθινό πρόσωπο αυτής. Τα μνημειώδη κείμενα λοιπόν του Χαλκηδόνα Μελίτωνος είναι «ηχηρά ραπίσματα» για όσους επιλέγουν να διαδραματίζουν ρόλο «Πέμπτης Φάλαγγος» εντός της αδιαίρετου Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας του Χριστού ένεκα του διχαστικού εθνοφυλετισμού και της ματαιοδόξου πρωτοκαθεδρίας, και ο έχων νουν νοείν, νοείτω.

Οι εισηγητικοί λόγοι του Μητροπολίτου Χαλκηδόνα Μελίτωνος κατά τις τέσσερις Πανορθόδοξες Διασκέψεις, τους οποίους δημοσιεύσαμε σε άλλο κείμενό μας κατά τις Προσυνοδικές ημέρες της συνερχόμενης Αγίας και Μεγάλης Συνόδου εν Κρήτη, αποτελούν μνημειώδη κείμενα αφυπνίσεως της κοινής των Πανορθόδοξων Συνειδήσεως και αμετάθετες ιερές παρακαταθήκες για την ιερή ευθύνη των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών προς τους ανθρώπους της κάθε εποχής, οι οποίοι αναζητούν την Αλήθεια, «τον άρτο και το ύδωρ της ζωής» στο Πρόσωπο του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού.

Το Πρωτόθρονο και Πρωτεύθυνο Οικουμενικό Πατριαρχείο όμως δεν έμεινε μόνο στις τέσσερις Πανορθόδοξες Διασκέψεις αλλά συνεκάλεσε και τρεις Διορθόδοξες Προπαρασκευαστικές Επιτροπές, καθώς και τρεις Προσυνοδικές Πανορθόδοξες Διασκέψεις, προκειμένου να λάβει σάρκα και οστά το πολυπόθητο και περιπόθητο όραμα των Πανορθόδοξων για τη σύγκληση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας του Χριστού.

Ο αοίδιμος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνα Μελίτων κατά την Α΄ Προσυνοδική Πανορθόδοξη Διάσκεψη, η οποία συνήλθε στο Πατριαρχικό Κέντρο εν Σαμπεζύ της Γενεύης κατά τον Νοέμβριο του 1976, ως «εύλαλη φωνή» της Πρωτοθρόνου, Πρωτεύθυνου και Πρωτοκλήτου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας και από τη θέση του Προέδρου της Προσυνοδικής Πανορθόδοξου Διασκέψεως κατέθεσε τον «ορθόδοξο λόγο» και την αγωνία του μαρτυρικού και καθαγιασμένου Οικουμενικού Πατριαρχείου για την ενότητα των Πανορθόδοξων, «ίνα ώσιν εν», καθώς και για την ευθύνη της Ορθόδοξου Εκκλησίας να προσφέρει αγαπητικώς την μαρτυρία της εν Χριστώ Αληθείας, την πρόταση της εν Χριστώ ζωής, προς κάθε άνθρωπο «αγαθής προαιρέσεως» και στον σύγχρονο σύνολο κόσμο, ο οποίος βιώνει την «οντολογική ανυπαρξία» και τον «αυτομηδενισμό» του.

Στα τέσσερα μνημειώδη -θεόπνευστα θα έλεγα- κείμενα του Χαλκηδόνα Μελίτωνος κατά την Α΄ Προσυνοδική Πανορθόδοξη Διάσκεψη, τα οποία εκφωνήθηκαν και κατετέθησαν ενώπιον των εκπροσώπων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών πριν από 40 συναπτά έτη (1976-2016), είναι σήμερα περισσότερο παρά ποτέ επίκαιρα και με πολλούς αποδέκτες, κληρικούς και λαϊκούς, πάσης εθνοφυλετικής καταγωγής, γλώσσης και πολιτιστικής αναφοράς ανά την υφήλιο, όπου πραγματώνεται και βιούται το «μυστήριο της Εκκλησίας» ως «Σώματος Χριστού εν Συνάξει».

Κατά την έναρξη των εργασιών της Α΄ Προσυνοδικής Πανορθόδοξου Διασκέψεως, η οποία συνέπεσε με την εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου 1976) ο Χαλκηδόνα Μελίτων ομίλησε για το «Σχέδιον της Θείας Οικονομίας» της οποίας το επίκεντρο είναι η «σωτηρία του αν-

θρώπου», αναφέροντας μεταξύ άλλων και τα εξής: «...Σήμερα εορτάζομεν τα Εισόδια της Θεοτόκου, ήτοι τα εισόδια της ανθρωπίνης φύσεως εις τα Άγια των Αγίων, εις το προαιώνιον σχέδιον της Θείας Οικονομίας δια την σωτηρίαν του ανθρώπου. Το σχέδιον είναι θείον, αλλ' η πραγμάτωσίς του θεανθρώπινος. Το αντικείμενο του σχεδίου του Θεού, το θεανθρώπινον, δεν είναι ο ίδιος ο Θεός, αλλά ο άνθρωπος, όμως εν τέλει εις δόξαν Θεού. Αύτη η πίστις ημών των Ορθοδόξων, και, εν ακολουθία, η άλλη πίστις ημών ότι τα πάντα εν τω κόσμω τούτω κείνται εν τω σχεδίω της Οικονομίας του Θεού, και εντέλει επικρατεί το Θείον Θέλημα. Αύτη η δόξα του Θεού, η δόξα της Ορθοδοξίας, η δόξα του ανθρώπου...

Είπομεν, ότι τα Εισόδια της Θεοτόκου συμπίπτουν προς τα εισόδια εις την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον, και τούτο κατά Θεϊαν Οικονομίαν. Όντως, τί είναι η Εκκλησία, το Σώμα Χριστού, και τί είναι η Σύνοδος της Εκκλησίας, ει μη διηνεκές είσοδος εις το σωτηριολογικόν μυστήριον, της Θείας Οικονομίας. Τί άλλο ει μη διηνεκής συμμετοχή εις το μυστήριον της επανθρωπίσεως. Τί άλλο ει μη μία συνεχής αντίδοση επιπνοίας αφ' ενός του Παρακλήτου, και προσφοράς αφ' ετέρου της ανθρωπίνης σκέψεως και βουλήσεως και της όλης εν τη Εκκλησία ανθρωπίνης φύσεως, εν πίστει και αγαθή διαθέσει.

Εν τω θεανδρικό τούτο πνεύμα πορευόμεθα προς την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον της Ορθόδοξου Εκκλησίας, αντικείμενον δε ημών είναι το αντικείμενον της αγάπης και της Οικονομίας του Θεού, ο άνθρωπος.

Η Σύνοδος προπαρασκευάζεται εις μίαν εκτάκτως κρίσιμον και ενδιαφέρουσαν μεγάλην της ανθρωπότητας εποχήν, κατά την οποίαν, επί τέλους, κατενοήθη ότι το αντικείμενον της προσοχής όλων των υπευθύνων της γης, ήτοι της Εκκλησίας, των ειδικών θεολόγων, των πολιτικών, των διπλωματών, των στρατιωτών, των επιστημόνων παντός κλάδου, πρέπει να είναι ο άνθρωπος, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκευματος άνθρωπος, ο άνθρωπος όχι μόνον του τρίτου, ως είθισται να λέγεται τελευταίως, κόσμου, αλλά ο άνθρωπος ενός νέου κόσμου, που αναδύεται μέσα απ' όλες τας φυλάς, από όλα τα έθνη, από όλες τας θρησκείας, ο άνθρωπος, τον οποίον επιθυμούμε να ονομάσωμεν εδώ, σήμερα, ως Ορθόδοξος Εκκλησία, άνθρωπον του τετάρτου κόσμου.

Δηλαδή ο άνθρωπος του πρώτου κόσμου, του ενός και αδιαίρετου κόσμου, αυτός ο άνθρωπος που ήλθε, που είναι, που έρχεται, ο άνθρωπος του Θεού, ο Αδάμ, και με τον οποίον ήλθε και συνητηθή ο αεί Ων, ο αεί Ην, ο αεί Ερχόμενος, ο Θεός, ίνα μορφωθή εν τω κόσμω ο νέος Αδάμ, ο Χριστός, ο όντως άνθρωπος...».

Στο ίδιο κείμενο είναι ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα και αξιοπρόσεκτη η σύνδεση την οποία επιχειρεί με εύστοχη θεολογική σκέψη ο Χαλκηδόνης Μελίτων μεταξύ της χριστοκεντρικής και ανθρωποκεντρικής αποστολής την οποία έχει να εκπληρώσει η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος, όπου η Χριστολογία είναι η θεμελιώδης θεολογική βάση και για την ορθόδοξη Ανθρωπολογία. Γράφει εν προκειμένω χαρακτηριστικά: «Αδελφοί, υπέρ αυτού του ανθρώπου σας καλώ να θεολογήσωμεν, εν τη προοπτική αυτού να εκκλησιολογήσωμεν. Χωρίς παρελθοντολογία. Πάντοτε βεβαίως εν πίστότητι και ευλαβεία προς την Αγίαν ημών πίστιν και παράδοσιν. Αλλά και πάντοτε με προσήλωσιν εις την ουσίαν και το κέντρον, ήτοι τον Χριστόν, εξ ου η Εκκλησία και η Θεολογία και η Εκκλησιολογία ειδικώτερον, αλλά και με προσοχήν εις τον άνθρωπον, υπέρ ου ο Χριστός απεστάλη και ήλθεν εις τον κόσμον. Εξ ου Χριστού και δι' ον άνθρωπον αι Οικουμενικά Σύνοδοι και πάσαι αι εν τη καθ' ημάς Ανατολή Σύνοδοι, εξ ου Χριστού και δι' ον άνθρωπον η Οικουμενική κίνησις και πάσα άλλη προς χριστιανικήν ενότητα κίνησις, εξ ου Χριστού και δι' ου άνθρωπον η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της ημετέρας Ορθόδοξου Εκκλησίας και η όλη προπαρασκευή αυτής, η από σήμερα εν Αυτώ και συν Αυτώ εις νέαν προκεχωρημένην φάσιν κατά το ανθρώπινον εισερχόμενη.

Το Θεανθρώπινον Χριστοκεντρικόν τούτο σημείον τονίζοντες, επιθυμούμεν ἵνα υπογραμμίσωμεν τον Θεανθρώπινον χαρακτήρα της Εκκλησίας και των Συνόδων αυτής. Ὅμως, ἀμέσως ἐπιφέρομεν ὅτι δοξάζομεν Χριστόν, συν τῷ Πατρὶ και τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι...».

Στο κείμενο της κυρίας εισηγήσεώς του ο Χαλκηδόνος Μελίτων πέραν των αμιγῶς πρακτικῶν και διαδικαστικῶν ζητημάτων τα οποία ἀναπτύσσει ἐκτενῶς και ἀφορῶν τις ἐργασίες της Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως και την θεματολογία της Ἁγίας και Μεγάλης Συνόδου, διατυπώνει και ὀρισμένες ἀξίες ἰδιαιτέρας μνείας θεολογικές προτάσεις και σκέψεις για την εὐθύνη και τον λόγο της Ορθόδοξου Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο και πάντοτε με ἐπίκεντρο τον ἄνθρωπο. Γράφει δε σχετικῶς: «... Καλούμεθα, ἀν και ἐλάχιστοι ὄντες, να πορευθῶμεν ἐπὶ τα ἴχνη Ἁγίων και Μεγάλων Πατέρων και Διδασκάλων της Εκκλησίας, ὀργάνων του Παρακλήτου γενομένων, δόντων μαρτυρίαν Ὁμολογίας της Πίστεως ἡμῶν, και μαρτυρίαν ἐν μαρτυρίῳ πολλάκις, και συγκροτησάντων τον θαυμαστόν τούτον θεσμόν της κατ' Ἀνατολᾶς Ἁγίας Ορθόδοξου ἡμῶν Εκκλησίας, της ὀποίας ὀργανωτικά και πιστά μέλη ἡμεῖς σήμερον ὑπάρχομεν και τα ἀπὸ της ὀποίας πνευματικά και σωτήρια ἀγαθὰ ἀπολαμβάνομεν.

Ἐπειτα, καλούμεθα να ἐπιβεβαιώσωμεν ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον την Ἁγίαν Ἐνότητα της Εκκλησίας και να δώσωμεν ἀπαξ ἐτι την ὀφειλετικήν μαρτυρίαν, ὅτι, καίτοι αὐτή συγκροτεῖται ἐκ τοπικῶν ἐπὶ μέρους Εκκλησιῶν, ὀμως εἶναι ἡ ἀδιαιρέτος Μία, Ἁγία, Καθολική και Ἀποστολική Ορθόδοξος κατ' Ἀνατολᾶς Εκκλησία. Ἐπίσης καλούμεθα να δικαιώσωμεν τους ἱερούς μόχθους ὄλων ἐκεῖνων, ὀι ὀποῖοι ἐν θείῳ ζήλῳ κινούμενοι εἰργάσθησαν μέχρι την σήμερον δια την πραγματοποιήσιν της συγκλήσεως μίας Ἁγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξου ἡμῶν Εκκλησίας.

Ἀλλ' εἶναι δυνατόν να ὑπολειφθῆ ἡ εὐθύνη ἡμῶν και ως προς τα ἄλλα; Δηλαδή, ως προς της ἐναγώνιον προσδοκίαν του πιστοῦ λαοῦ του Θεοῦ, του πληρώματος της Εκκλησίας, ἀναμένοντος την ἐν ὀμοφωνία κατὰ ἀνανεώσει πνεύματος, παρουσίαν της Εκκλησίας ἐν μέσω της συγχρόνου ζωῆς αὐτοῦ; Δυνάμεθα να ἀγνοήσωμεν την προσδοκίαν του λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου δια την ἐνεργόν και ἀποτελεσματικήν συμβολήν της Ορθοδοξίας εἰς την ἱεράν ὑπόθεσιν της Χριστιανικῆς Ἐνότητος και την ἐν τούτῳ εὐθύνης ἡμῶν;

Ἀλλ' ἐτι πλέον λέγομεν, δυνάμεθα να ἀρνηθῶμεν την Ἀποστολικότητα της Εκκλησίας, ἤτοι ὀχι μόνον, βεβαίως, το ὅτι ἀπὸ των Ἀποστόλων προέρχεται, ἀλλά και το ὅτι δια τούτο εἶναι και ὀφείλει να εἶναι μέχρι της συντελείας του αἰῶνος, μέχρι του πλήρους Ἐυαγγελισμοῦ του κόσμου, Εκκλησία ἀποστελλομένη; Δυνάμεθα να δισχυρισθῶμεν, ὅτι ως Ορθόδοξος Εκκλησία εἴμεθα ἀσχετοι προς το κράζον γεγονός ἐνός ὀλοκλήρου κόσμου ἀδιαφόρων και ἀπίστων, ἀγνοούντων τον Χριστόν και την Εκκλησίαν αὐτοῦ;»

Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων δεν παραλείπει να ἐπισημάνει την ἀτομική προσωπική εὐθύνη ἐκάστου κληρικοῦ και λαϊκοῦ καθῶς και ἐκάστης τοπικῆς Ορθόδοξου Εκκλησίας ἐναντι της Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς και Ἀποστολικῆς Εκκλησίας, του Θεοῦ και των Ἀνθρώπων στο πλαίσιο του ὄλου ἐγχειρήματος για την σύγκληση της Ἁγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδοξίας. Ἐν προκειμένῳ ἐπισημαίνει τα ἐξῆς: «... εὐρισκόμεθα σήμερον ἐπὶ το αὐτό ἐνταῦθα, συνηγμένοι, ἐν Πανορθόδοξῳ Διασκέψει, και καλούμεθα ὀλοι ὀμοῦ και εἰς ἐκάστος ἰδιαιτέρως ως πρόσωπον, ως Ορθόδοξος Χριστιανός, Ἐπίσκοπος, κληρικός παντός βαθμοῦ, λαϊκός θεολόγος, ἢ μη, να ἀναλάβωμεν τας εὐθύνas ἡμῶν ἐναντι του Θεοῦ, ἐναντι της Εκκλησίας και της συνειδήσεως ἡμῶν, ως ἀντιπρόσωποι δε των Εκκλησιῶν ἡμῶν, ἐκάστη ἀντιπροσωπεῖα να ἀναλάβη τας εαυτῆς εὐθύνas ἐναντι της ἰδίας αὐτῆς κατὰ τόπον Εκκλησίας, ἐναντι της Μίας, Ἁγίας Ορθόδοξου ἡμῶν Εκκλησίας, ἐναντι του Χριστιανισμοῦ, και του ὄλου κόσμου...

Ἐδῶ εὐρισκόμεθα ἐν Πανορθόδοξῳ Διασκέψει ὑπὸ την ἐπιστάσιν του Παρακλήτου, ἐν τη ἐλευθερία του Χριστοῦ, ἤτοι πλέον ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ κατὰ κόσμον δημοκρατική ἐλευθερία. Ἐδῶ εἰ-

και παρούσα η Ορθόδοξος Εκκλησία του Χριστού, η ελευθέρα παντός εξωκκλησιαστικού ελατηρίου και πάσης άλλης σκοπιμότητας.

...εις το τέλος νικούν ο Χριστός και η Εκκλησία Αυτού. Η Ορθοδοξία, παρ' όλα τα μαρτύρια και παρ' όλα τα εμπόδια, τα έξοθεν επιβληθέντα, αλλά και τα έσωθεν, επεβίωσεν ανόθευτος και ίσταται ορθή ενώπιον ημών, έλεγχος ημών και των συνειδήσεων ημών. Λοιπόν τα πάντα και τους πάντας παραμερίζοντες, και μόνον προς την Ορθοδοξίαν και τον επ' αυτής μόνον Κύριον Ιησούν Χριστόν, και δι' Αυτού προς την όλην χριστιανοσύνην, αλλά και προς τον όλον κόσμον αποβλέποντες, παρακαλούμεν υμάς όπως εν τη όντως Ορθοδόξω ταύτη κοσμικής διαστάσεως προοπτική θεωρήσωμεν το υπό των Αγίων ημών Εκκλησιών ανατεθέν ημίν κατά κόσμον μεν ιστορικόν, κατά Θεόν δε απερίγραπτον ιερόν έργον, εις διακονίαν του ανθρώπου και εις δόξαν του Θεού...».

Μετά το πέρας των εργασιών της Α' Προσυνοδικής Πανορθόξου Διασκέψεως, οι οποίες μετά πολλού κόπου και αυτοθυσίας εστέφθησαν υπό πλήρους επιτυχίας, και προς τούτο διεδραμάτισε ενεργό ρόλο και ο αοίδιμος τότε Γραμματεύς επί της Προπαρασκευής αυτής, αοίδιμος Μητροπολίτης Τρανουπόλεως Δαμασκηνός (είτα Ελβετίας και εν τέλει Αδριανουπόλεως), ο Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων αποδίδει το της ομοφώνου συμφωνίας μεταξύ των εκπροσώπων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών στον Θεάνθρωπο Ιησού Χριστό, αναφέροντας χαρακτηριστικά: «...και, λοιπόν, ιδού ότι απ' αυτών τούτων των πραγμάτων βιούμεν την στιγμήν ταύτην την αλήθειαν, την εκφραζομένην εις μίαν διατύπωσιν της λαϊκής ορθοδόξου ευσεβείας: «Ιησούς Χριστός νικά και όλα τα κακά σκορπά». Ιδού, απόψε, ελθόντες επί την ηλίου δύσιν βλέπομεν το ιλαρόν φως της Θείας πραγματικότητας εν γένει και της θείας συστάσεως και υποστάσεως της Εκκλησίας. Βλέπομεν πως εργάζεται η Οικονομία του Θεού και πως γνωρίζει και τι οδούς ανευρίσκει δια να διαψεύση τους ανθρώπους εις τας απατηλάς προβλέψεις των, εις τους δισταγμούς των, εις τους μικρούς υπολογισμούς των, εις τους φόβους των, εις την δειλίαν των, και να τους οδηγήση αμέσως εις την λεωφόρον της θείας ασφαλείας και φιλανθρωπίας.

Διαβεβαιούμαι πάντας υμάς, ότι ως εκ των πνευματικών εμπειριών και βιωμάτων, τα οποία συνεμερίσθη μεθ' όλων υμών, αδελφοί, καθ' όλον το διάστημα των ενταύθα εργασιών ημών, εξέρχομαι της παρούσης Διασκέψεως ισχυρότερος εις την πίστιν μου προς τον Χριστόν και την Εκκλησίαν Του. Και είμαι βέβαιος, ότι το αυτό θα συμβαίη και με όλους υμάς. Είμαι βαθύτατα συγκινημένος την στιγμήν ταύτην δια την πλήρη επιτυχίαν της Διασκέψεως ημών, δια την βεβαίωσιν της Ενότητος ημών και δια την ελπίδα και την χαράν, που το γεγονός τούτο θα φέρη εις όλες τας κατά τόπους Εκκλησίας και ιδιαιτέρως εις τον πιστόν Ορθόδοξον λαόν του Θεού, αλλά και δια την από του γεγονότος τούτου μαρτυρίαν της Ορθοδοξίας εις όλον τον κόσμον».

Στην εν κατακλείδι των εργασιών της Α' Προσυνοδικής Πανορθόξου Διασκέψεως ομιλία του, η οποία εκφωνήθηκε στο Παρεκκλήσιο του Ορθοδόξου Κέντρου του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Σαμπεζύ, ο αοίδιμος Χαλκηδόνος Μελίτων ανέφερε μεταξύ άλλων και τα εξής λίαν επίκαιρα και σήμερα, ιδιαίτατα σήμερα, ένεκα του υπάρχοντος τύφου της αντιεκκλησιολογικής αιρέσεως του εθνοφυλετισμού, του αυτάρεσκου τοπικισμού και εκκλησιαστικού επαρχιωτισμού, καθώς επίσης του πειρασμικού αριθμητικού παποκαισαρικού ηγεμονισμού και του εκκλησιαστικού ιμπεριαλισμού ενίων: «...ο Κύριος είπεν: «ου γαρ εισί δύο ή τρεις συνηγμένοι εις το εμόν όνομα, εκεί ειμί εν μέσω αυτών (Ματθ. ιη, 20) και αν δύο ή τρεις είναι όντως συνηγμένοι εις το Όνομά του είναι εκείνος παρών εν τω μέσω αυτών, πόσω μάλλον όταν πλείοντες είναι συνηγμένοι εν τω Ονόματί Του, είναι μάλλον και μάλλον Εκείνος παρών εν τω μέσω αυτών, εμπνέων, ελέγχων, οδηγών και κατευθύνων τους πάντας και τα πάντα, προς την εκπλήρωσιν του Αγίου Θελήματός Του...

Εν τη βεβαιότητι ταύτη κατακλείομεν σήμεραν την Α' Προσυνοδικήν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν και ευχαριστούμεν τω Κυρίω της Εκκλησίας, ότι εις κενόν ουκ εδράμομεν, ουδέ παρεδόθημεν

τω κόσμω, τω θελήσαντι διασκορπήσαι ημάς και αντιταχθήναι τω Συναγαρόντι. Και ήδη επιστάσης της στιγμής ίνα χωρισθώμεν απ' αλλήλων, αδελφοί, τω σώματι, αισθανόμεθα εαυτούς και αλλήλους μάλλον ή ότε ήλθομεν εδώ ηνωμένους τω πνεύματι. Ηλθομεν έκαστος ημών εκ της εαυτού τοπικής Εκκλησίας, κομίζοντες τον εν αυτή φυλαχθέντα και βιούμενον θησαυρόν της Ορθοδόξου πίστεως και παραδόσεως, και την εμπειρίαν της ανά τον χρόνο, ιστορικής πορείας της Εκκλησίας του, απερχόμεθα δε τώρα εντεύθεν, κομίζοντες έκαστος εις την ιδίαν αυτού επί μέρους Εκκλησίαν την εμπειρίαν του βιώματος εν μορφή συγκεκριμένη, της Μιάς, Αγίας ημών Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Και εάν επρόκειτο μόνον δια να εξέλθωμεν εξ εαυτών, εκ της ιδιοτελούς εκκλησιαστικής μονώσεως. Και μόνον δια να συναντηθώμεν εν τη κοινότητι της Ορθοδόξου Αδελφότητος. Και μόνον δια να περιβάλωμεν εν τη λειτουργία και τη κοινωνία της Ευχαριστίας την κοινήν της Ορθοδοξίας Αγίαν Τράπεζαν, και δια μόνον τους λόγους τούτους, λέγομεν, θα ήξιζεν ίνα συνέλθη η παρούσα Διάσκεψις. Αλλ' ο Παράκλητος ηυδόκησεν ίνα, εν τέλει, οδηγήση ημάς περαιτέρω, εις την θεωρίαν της Εκκλησίας, εις την όσον ένεστι, δυνατήν αποτίμησιν της ενεστώσης καταστάσεως και των αναγκών αυτής, και έτι πλέον εις την αναζήτησιν και εξεύρεσιν των μάλλον προσφόρων τρόπων προς θεραπείαν αυτών...

Όμως συγχρόνως ομολογούμεν, ότι εις ενέργειαν της χάριτος και εις τελείωσιν της δυνάμεως του Κυρίου συνυπουργήσαν η αγάπη, η θέλησις υπακοής εις το θεϊόν θέλημα και εις το άγιον συμφέρον της Μιάς Εκκλησίας εν τη Διασκέψει ταύτη.

Διό και ευχαριστούμεν αδελφοί, πάσιν υμίν, οίτινες, υπερβάντες εαυτούς και τα ίδια θελήματα και τον τοπικισμόν και την μικράν θεωρίαν του μεγάλου μυστηρίου της Εκκλησίας, ηνοιξάτε τοις πιστοίς και τω κόσμω την Ωραϊαν Πύλην αυτής, ίνα θεαθώσι το Σώμα του Κυρίου και την ύπερθεν Αυτού ακοίμητον της Ορθοδοξίας κανδήλαν. Απ' αυτής, λοιπόν, δεύτε πάντες λάβωμεν εκ νέου, και εκ νέου μεταδώσωμεν φως, φως εκ του ανεσπέρου της αγίας ημών πίστεως φωτός, και δοξάσωμεν Χριστόν τον Αναστάντα εκ νεκρών, μεθ' ημών δε και δι' ημών, εν τη Ομοφώνω Ορθόξω μαρτυρία, δοξάση Αυτόν, και ο κόσμος. Αμήν».

Είναι, τέλος, ιδιαίτερα συγκινητικά τα όσα ο Μεγάλος εκείνος και Οικουμενικός στο φρόνημα και την γνήσια εκκλησιαστική συνείδηση Φαναριώτης Ιεράρχης κατέθεσε εν είδει δημοσίας εξομολογήσεως και αποχαιρετισμού προς το Διορθόδοξο Σώμα της Διασκέψεως: «... Και παρακαλώ ιδιαίτέρως ένα έκαστον υμών να με συγχωρήση, εάν, εν τη ασκήσει των ευθυνών της προεδρίας και εν τη σχεδόν υπαρξιακή αγωνία μου να μη ταπεινωθή η Ορθοδοξία δι' αποτυχίας της Διασκέψεως, αλλ' απαραίτητως να δοξασθή δια της αισίας εκβάσεως του έργου της εν Πανορθόξω Ενότητι, συνέβη ενίοτε να είμαι αυστηρός και ουχί ευχάριστος. Θέλω να βεβαιωθήτε ότι το όλον πνευματικόν μου ελατήριον -μάρτυς μου ο Θεός- ήτο η Ενότης, το άγιον Συμφέρον και η Δόξα της Ορθοδοξίας. Σας ευχαριστώ, διότι, ενώ βαίνω εις τας δυσμάς του βίου μου, μοι προσφέρατε αυτήν την ιεράν πνευματικήν ευδαιμονίαν».

Υ.Γ.: Τω Ικανώ Οιακοστρόφω επί της Προεδρικής Έδρας της Αγίας και Μεγάλης εν Κρήτη Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Παναγιωτάτω Οικουμενικώ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίω.